

Geniální vizionář

1. díl

Man and his work: BILL MITCHELL

Geniální a suverénní designer a vizionář, v některých ohledech ale současně komplikovaný a rozporuplný člověk, milovník závodů, rychlých aut, krásných žen a Karibiku, a nejlépe všech těchto radostí dohromady... Vydejme se prozkoumat milníky života jednoho z nejvlivnějších lidí v zákulisí General Motors!

William „Bill“ Mitchell

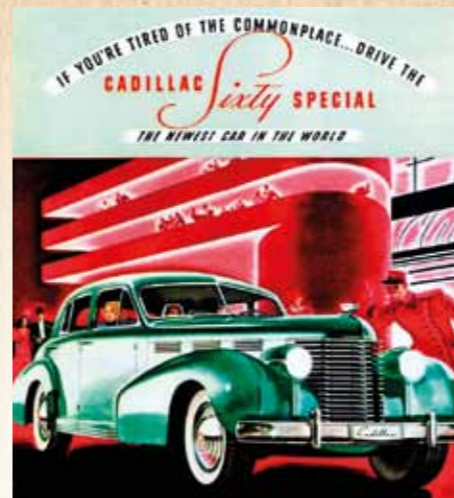
* 2. 7. 1912
Cleveland, Ohio
† 12. 9. 1988
Royal Oak, Michigan

Tato osobnost se ve všeobecném hodnocení a vnímání širokou motoristickou veřejností „ukrývá“ ve stínu mnohem známějšího Harleje Earla, i když zásluhy obou géníů amerického automobilového designérství jsou minimálně srovnatelné.

William „Bill“ Mitchell přišel na svět 2. července 1912 do rodiny prodejce Buicků v Clevelandu (Ohio). Měl tedy nezanedbatelnou výhodu vnímání automobilu jako hybné páky turbulentní doby dvacátých let v rodinném prostředí a nemusel jako ostatní jeho vrstevníci čekat dlouhou dobu, aby mohl poznat auto na vlastní kůži. Už v mládí obdivoval mohutné karosérie drahých Stutzů, Mercerů a Thomasů. Dlouho před započítím studia na Carnegie Institute of Technology v Pittsburghu začal kreslit automobilové karosérie. Nejednalo se o pouhou krato-

chvilí, jeho životopisci všeobecně soudí, že to byly vyzrálé koncepce a v některých případech dokonce předstihovaly to, co se rodilo na rýsovacích prknech tehdejší Velké trojky. Studium na Carnegie Institute Mitchella poněkud zklamalo, protože ještě neexistoval učební předmět automobilového návrhářství. Není tedy divu, že studium v Pittsburghu přerušil a odešel na odborněji zaměřenou newyorskou Art Students League.

Po ukončení studií nastoupil do služeb reklamní agentury Barrona Colliera. Collier a jeho bratři měli velmi úzký vztah k automobilovému sportu a Mitchell byl ve svém prvním zaměstnání spokojený. Navrhoval výtvarnou podobu reklam, známé jsou jeho kresby sportovních MG, ale i rychlých Auburnů, na nichž závodili Barronovi bratři. Další jeho činnost spočívala ve výtvarném ztvárnění veškerých podkladů

Forma, kterou dovede realizovat snad jen Cadillac: William Mitchell svou prací dává najevo, že o něm svět ještě mnohokrát uslyší. A také se stalo – přestože se jeho design monumentálního Cadillaku Sixty Special stále ještě nevymanil z užívání atributů třicátých let, můžeme už registrovat první známky blížící se nové éry. Zezadu vypadá Caddy nadčasověji, zanedlouho dostane podobný design i před

Hlína, které vdechli život, to platí nejen o postavě Golema, ale i o tvarových zkouškách automobilů. Na snímku je před Chevronem '57, vlastně dvojitě řešení, jak můžeme vidět z odlišné podoby levé a pravé strany předě. Zatímco pravý konec grilu zalomenou ozdobou připomíná spíše některé detaily Dodge a DeSota, levá strana už vykristalizovala v bezmála finální tvar. Podobné snímky jsou vzácností. Hliněné modely totiž neměly dlouhý život...

Automobile Racing Clubu of America (ARCA). V té době mu bylo pouhých devatenáct! Blížilo se osudové setkání, které mělo otočit kormidlo Mitchellovy kariéry... Ve volném čase Mitchell přijímal zakázky promotérů dalších reklamních kampaní a příležitostně posílal do odborných autočasopisů své skicy a představy. Na okamžik věnujme pozornost již zmíněnému Harleyi Earlovi. Bystrý chlapík, vysoce nadaný a erudovaný, měl čich na výstřelky, které by jiný jen odmávnul rukou, představivost a hlavně talent na hledání svých budoucích kolegů a zaměstnanců. Jeho nepopíratelnou zásluhou je založení „Art and Color Section“ v rámci koncernu GM, který se tak stal prvním profesionálním designérským pracovištěm Ameriky. Earl si brzy povšiml zajímavých ideových návrhů mladého Mitchella a začal jej sledovat, zatím bez osobního kontaktu. K němu došlo až před Vánoci v roce 1935, Mitchell okamžitě přikývl a stěhoval se do Detroitu. Bylo mu necelých čtyřadvacet, a právě začal budovat kariéru jednoho z nejmočnějších bossů amerického autoprůmyslu.

Přibližně v době, kdy si Mitchell na svém novém pracovišti ostřil tužky a chystal kreslicí potřeby, založil Earl „Cadillac Design Studio“, aby mohl své nejoblíbenější

značce dát maximální prostor k evoluci. Jedním z Earlových es byl právě Mitchell. Ve stejném roce jej jmenoval hlavním designérem, který měl velet mnohem starším a zkušenějším lidem. To byl ohromný profesní a společenský skok, když si uvědomíme, že Mitchellovi vrstevníci tehdy teprve toporně rozjížděli svá ojetá a zde-

vastovaná „Téčka“, zatímco William „Bill“ se mohl denně vozit v supermoderních Cadillacích...

Mitchell nezklamal: začal drobnými detaily, pokračoval návrhy interiérů, až dospěl k prvnímu vlastnímu celkovému návrhu automobilu: byl jím Cadillac Sixty Special modelového ročníku 1938. Bylo to

Cadillac přelomu 40. a 50. let, kdy se na jeho designu podíleli Harley Earl i Bill Mitchell společně, a to i přes mnoho rozporů a principiálně odlišných názorů, jež mezi oběma génii poválečné americké designové školy panovaly. Netřeba zdůrazňovat běžnou praxi tehdejších kreslířů v „prodlužování“ vizuálu auta v reklamních podkladech

„Každý konec je zároveň novým začátkem“ - citát, který je v automobilové branži pravdivější než jinde. Naprosto jasně to dokumentuje geniálně jednoduchý a nadčasový Chevrolet Bel Air 1955. Vznikal sice ještě v době automobilového baroka, ale z jeho tvarových hříček nepoužívá žádnou. Díky příkladně čistotě linií se karosérie z našich snímků dostaly do mnoha encyklopedií, pojednávajících o automobilovém návrhářství...

Jen nezbytně nutný facelift, aby se udržel nepřetržitý proud „morálního zastarávání“ - to je Bel Air 1956 v elegantní dvoubarevné kombinaci. Je docela možné, že červenobílá by na jiné karosérii působila trochu kýčovitě, ale Bel Airu '56 trochu vzrušující barevné smyslnosti sekne!

poprvé, kdy se na karosériích nejdražší koncertové značky objevily některé prvky předznamenávající poválečný směr.

Cadillacům se Mitchell věnoval i nadále, spolupracoval na tvorbě celé modelové řady a byl i při válkou vynucené konverzi na zbrojní výrobu.

Krátce po válce najednou přichází doba zádočných křidel. Okolnosti jejich vzniku jsou dostatečně známé a nedávno jsme se jim věnovali v rámci sedmdesátého výročí jejich existence. Společnou Earlovou a Mitchellovou prací bylo dávat křídům stále odvážnější a divočejší podobu, což se také každoročně stávalo; sluší se poznamenat, že Mitchellovou další samostatnou prací se stal Cadillac Coupe DeVille '49. Třebaže mezi oběma génii často docházelo k názorovým střetům, oba měli především na mysli úspěch Cadillaců, a to vzájemně hrany pokaždé otupilo. Mitchell nebyl netrpělivý a věřil, že se mu dostane dalšího kariérního růstu. A to se

také stalo. Byl to slavný den plný blahopřání - tehdy 1. května 1954, když se někdejší vyjukaný synek koncesionáře Buicku stal druhým mužem designu General Motors, tedy viceprezidentem. Najednou pod sebou neměl jen Cadillac, ale i čtyři další bouřlivě expandující značky, které s každým novým modelovým rokem dosahovaly statisícových nebo i miliónových prodejů!

Nesmrtelným dílem Billa Mitchella z tohoto období zůstávají bezesporu tzv. „Tri-Chevy“, tedy Bel Airy modelových roků 1955 až 1957, přičemž zejména ročník 1955 platí za obzvláště průlomový - stačí vedle sebe postavit barokní tvary předchozího roku spolu se štíhlým a dynamickým vzezřením ročníku 1955 (který má navíc pod kapotou véosmičku), aby Mitchellova invence byla naprosto jasně prokazatelná.

Best of Show! Nejen dáma, ale zejména úžasný Bel Air '57, s nímž William Mitchell nastavil takové měřítko, že jej ve stejné době zřejmě nikdo nepřekonal. A přitom se jednalo o „lidovou“ značku. Žádný supervůz pro smetánku!

Michellův showcar a sám velký designer po jeho boku. Mitchell má na fotce decentní tmavý oblek, ale přitom se občas neváhal blýsknout oděvem v těch nejkřiklavějších odstínech!

Přísně střežená pracovna šéfa designu GM a na stole elegantní model turbínového Firebirdu III. Vývojové oddělení jej podle Mitchellova návrhu postavilo v roce 1958, projekt se představil o rok později

Mitchell u modelů prvních třech turbínových Firebirdů, které jsou dnes exponáty Fordova muzea v Detroitu. Jedním z nich se kdysi svezl i „nejrovnější z rovných“ Nikita Chruščov během návštěvy USA

Jedině kalendář ukazuje správné datum, jinak všude okolo září budoucnost! Vlevo Mitchell, zcela vpravo Charles Jordan, další eso GM v americkém designérském pokeru. Před nimi nádherný model, který by si určitě do vitríny přál každý čtenář!

Roky plynuly, Harley Earl dosáhl důchodového věku, těšil se na klidný podzim života, ale hlavně za sebe začal hledat náhradu.

To, co se v kancelářích vedení GM dávno šušovalo, se stalo realitou. Byl to perfektně načasovaný vánoční dárek: v prosinci 1958 Earl oficiálně oznámil své odstoupení a současně navrhl správní radě jmenování Williama Mitchella na svůj dosavadní post. Přijato, přiklepnuto! Mitchell se v plné síle svých šestačtyřiceti let stává šéfem stylingu GM!

V době, kdy montážní linky Cadillaku opouštějí famózní křídlaté cruisery ročníku '59, svolává Bill Mitchell s požeňným „Big Bossů“ tiskovou konferenci, na níž oznamuje příští koncepci General Motors. Svou vizi nazval prostě „Sheer Look“ a chtěl se oprostít od dosavadní monumentální zdobnosti, karosářských kudrlinek, přemíry chromu a složitých tvarů.

To ovšem bylo v příkrém rozporu s původní koncepcí Harleye Earla, ale i celého

amerického autoprůmyslu. Jak na to bude spotřebitel reagovat? Snese americký zákazník takový nenadálý přerod?

O tom všem si řekneme v příštím čísle...

Text: J.F.K.

Foto: archiv autora, archiv redakce, GM

Začali jsme Sixty Specialem, tak si ho dopřejeme ještě jednou na konci. Jako nositel pokroku si to určitě zaslouží, navíc byl - jak dnes víme - svého druhu průběžným kamenem v hledání nové tváře General Motors

